

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Censuris, In Qua Sex Disputationibus De Poenis Ecclesiasticis, deque
Irregularitate fusè tractatur, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

2. Quæ personæ incurrant irregularitatem homicidij vel mutilationis
voluntariæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76667)

§. II.

Quae personae incurrant irregularitatem homicidij, vel mutilationis voluntariae?

- 1 Occidens, vel mutilans modo baptizatus sit, irregularis est.
- 2 Item mandans homicidium seu mutilationem.
- 3 Item consulens.
- 4 Ad vitandam hanc irregularitatem, quid praestare debeat mandans, vel consulens.
- 5 Irregularis videtur esse ex homicidio casuali si consulat, vel mandet Petro, ut Iohannem occidat, si inde Petrus occidatur.
- 6 Confitens in homicidium, si ex eo confensus homicidium sequatur, irregularis est.
- 7 Verius est se ex sola rati habitatione homicidij tuo nomine facti, se non fore irregularem.

Certum est illam incurere qui per se occidit, vel mutilat, aut causam ex se efficacem apponit, si inde occisio, vel mutilatio subsequatur, dummodo baptizatus sit. Nam ex occisione, vel mutilatione ante baptismum facta, nulla irregularitas incurritur baptismi suscepto, quia baptismus omne delictum, & indecentia ex delicto orta purgatur, ut colligitur ex cap. si quis viduam 50. dist. & cap. si quis post baptismum 1. dist. & ibi Glossa. Ex parte vero occisi haec conditio baptismi non postulat; nam esse baptizatum non fit illum occidens, vel mutilans irregularis erit. Cap. clericus 50. dist. Quapropter de mandante, consulente, confescente, cooperante; aut ratum habente homicidium, seu mutilationem, est difficultas; qualiter concurrere debeant, ut censentur esse homicidae, seu mutilatores voluntarii huic irregularitati subiecti?

Primo mandans homicidium, seu mutilationem fieri irregularis est ex omnium sententia, si mandatum executioni mandetur. Ut constat ex d. cap. si quis viduam 50. dist. & cap. ult. de homicidio in 6. Ut autem dato mandato irregularitatem evites non solum debes revocare mandatum, sed etiam mandatario revocationem intimare, nam dum revocatio nota mandatario non est, semper mandataris nomine tuo operatur, & tu causa es principalis illius delicti. Verum si serio revocasti mandatum, & revocationem notam fecisti mandatario ab irregularitate excusaris. Argum. a contrario sensu, quia eo casu mandataris censeri non potest nomine tuo operari. Sicut dixit Innocent. in c. ad audientiam de homicidio. Nauarr. c. 27. n. 23. Couarruu. Clement. si furiosus 2. p. n. 9. vers. quanto ex huc. Henric. lib. 1. c. 6. n. 2. Suarez. disp. 44. sect. 3. n. 7. Auila 7. p. irregular. disp. 6. sect. 2. dub. 4. concl. 1. Azor. 3. p. b. 2. c. 8. Bonac. disp. 7. de irregular. 4. p. 8. n. 13 & sequentibus. Quinimo Nauarr. Henric. Suarez. Auila. & Bonac. asserunt ad hanc irregularitatem vitandam, sufficere revocationem tacitam mandati, qualis censeri debet, si aduersarium in pristinam amicitiam restituas, vel cum illo affinitatem contrahas, dummodo mandatario omnino haec innotescant.

Secundo irregularis es, si consulas, tuisque rationibus persuadeas homicidium, vel mutilationem. Cap. si quis viduam 50. dist. Cap. si quis viduam 50. dist. & §. ult. de homicidio. debet tamen consilium in effectum influere, alias non eris illius causa. Sicut notatur Villadiego de irregular. c. 6. n. 20. Couarruu. Clement. si furiosus 2. p. §. 2. n. 1. Suarez. disp. 44. sect. 3. n. 10. Auila 7. p. disp. 6. sect. 2. dub. 3. Bonac. disp. 7. q. 4. p. 8. n. 19. & sequentibus. & alii apud ipsos. Consilium censetur operari in homicidium, seu mutilationem quoties homicidium, vel mutilatio ex consilio processit, vel processit facilius, citius, aut crudelius. Sicut adnotarunt Vgolin. de irregul. c. 16. §. 1. n. 1. Tolet. lib. 1. c. 8. Bonac. supra. Auila conclus. 4. Sed in casu dubio, an consilium in effectum influxerit, illiusque fuerit causa inquit Auila conclus. 5. Henric. lib. 1. c. 6. numero 3. Sayrus de censur. r. 1. lib. 7. cap. 3. num. 2. Thom. Sanch. lib. 2. de matr. disp. 41. num. 17. & lib. 1. in decalog. cap. 10. num. 44. in fine, ab ipomet consulto, & ex aliis coniecturis colligendum esse. Si enim homicida inimicus erat capitalis occisi, vel ei iam mortem ante datum consilium minatus fuerat, vel necessaria ad patrandum delictum praeparauerat, aut interfectus processerat etiam iuste aduersus interfectorem in causa criminali testificando, denunciando, vel accusando, seu insignando alium, sufficiens causa est, ut iudicetur consilium tuum nullius efficacitatis fuisse. Item si ipse consultus asserat se non esse motum a tuo consilio ad patrandum delictum neque quoad substantiam, neque quoad modum, liber eris ab irregularitate, sed si contrarium testetur. Debet tamen esse vir, cui merito possit fides adhiberi, ut inquit Sanch. lib. 1. in decal. c. 10. n. 44. Si autem omnibus pensatis dubius es, an consilium influxerit, tenes te irregularem reputare, quia semper praesumendum

membrum aliquod abscissum non est, corpus humanum non est mutilatum, & truncum, sed absolute & simpliciter integrum, & perfectum; alias mutilatio cuiuslibet partis corporis, quae cum alio membro operatur, sufficiens irregularitati esset, non solum mutilatio digiti, sed partis illius irregularitatem induceret, & ex tali defectu mutilum, & truncum corpus humanum dicendum esset, quod oppositae sententiae Doctores non admittunt. Quapropter ea mutilatio constituit irregularitatem, quae est mutilatio membri sumpto membro pro ea parte corporis, quae actionem aliquam habet ab alia distinctam. Sicut est auris, nasus, pes, oculus, manus, & similia, ut colligitur ex leg. item Offitius ff. de Edict. editio, ubi ex vius digiti defectu non dicitur membrum deficere, & ex leg. non sunt liberi ff. de statu hominum ob multiplicationem digitorum non multiplicatur membra. Et ex cap. 2. de clerico egrotante, Clericus carens duobus digitis cum medietate palmae non dicitur mutilatus, aut truncatus, sed debilitatus, seu deformatus. Sed praecipue colligitur ex Paulo 1. Corinth. 21. dicente membra corporis non habere eundem actum, indicans ex actibus distinctis membra distingui. Atque ita tradit Glossa c. 3. in princ. de homicid. lib. 6. Panormit. in cap. de diacono, num. 10. Quis Clerici, vel vouentes. & in cap. cum illorum num. 8. de sentent. excommunicat. Bart. in leg. 2. ff. de iudicis publicis. & in leg. non sunt liberi ff. de statu hominum. Bald. in leg. seruis ff. de seruis fugitiuis. & in leg. res. Cod. de accusat. col. 2. Felinus in cap. ego N. de iurando col. 2. & in cap. cum illorum de sentent. excommunicat. Couarruu. Clement. si furiosus 3. p. initio, num. 8. Nauarr. cap. 27. num. 206. vers. secundo dicitur. Jacob. de Grassis. lib. 2. cap. 62. num. 4. Gregor. de Valen. 1. a. disp. 9. p. 19. num. 3. d. 4. Henric. lib. 1. c. 8. num. 1. Sayrus. lib. 6. thesauri, cap. 16. num. 13. Molina tract. 3. de iust. disp. 69. num. 2. Stephan. Daulla 7. p. disp. 1. sect. 1. dub. 1. Coninch. disp. 18. dub. 8. concl. 2. Bonac. disp. 7. q. 4. p. 8. n. 3. Gaspar Hurtado de irregular. difficult. 5. num. 18.

Ex qua doctrina inferitur vnguium, dentium, barbae, capillorum, digitorum mutilationem irregularem non constituisse, quia non habent actionem aliquam distinctam a membris quibus vniuntur. Hanc doctrinam extendit Bonac. d. p. n. 8. num. 2. Gaspar Hurtado difficult. 1. num. 19. ad testicularum abscissionem & Couarruu. d. Clement. si furiosus 3. p. initio numero 8. Henric. lib. 1. c. 8. num. 3. tamen sub dubio extendit praefatam doctrinam ad abscissionem mammillarum femininae. Sed has extensiones nequaquam probat; nam esse abscissio vnius testiculi existimem non esse abscissionem membri sufficientem ad irregularitatem inducendam, cum ex ea actione non impediat aliqua actio humani corporis ab aliis actionibus distincta, & abscissio vniusque testiculi impedit actionem generationis. Item quilibet ex mammillis femininae actionem habet ab aliis corporis membris distinctam. Ergo eius mutilatio, vt ipse membri perfecti irregularitatem constituit. Vt colligitur ex Baldo in leg. data opera. Cod. qui accusare non possunt. n. 75. Sayrus. lib. 6. c. 1. in fine Mol. disp. 69. num. 6.

Dei requiritur abscissionem membri, neque enim sufficit debilitatio, per quam membrum reddatur inutile ad actiones humanas exercendas, quia Textus statuentes hanc irregularitatem non de debilitatione, sed de mutilatione loquuntur, ut notat Nauarr. c. 27. n. 206. & 219. Suarez. disp. 47. sect. 2. num. 5. & 11. Molina. disp. 68. Auila disp. 5. sect. 1. dub. 1. Gaspar Hurtado difficult. 5. num. 18. Coninch. disp. 18. dub. 8. conclus. 2. Bonac. p. 8. num. 6.

Video tamen Suarez. dicta sect. 2. num. 10. cui adhaerere videtur Coninch. d. b. 8. conclus. 1. asserentem fore irregularem qui ita membrum debilitat, ut omnino arceat, & siccae reuocaretur. Nam haec debilitatio mutilatio formaliter dici potest, si quidem illud membrum vita priuatur, ab informatione animae separatur, & abscinditur; alias potest quis a duobus mutilari nullo illorum irregulari manente: nam abscindens membrum siccum, & mortuum, non videtur irregularitati subijci; quia ea mutilatio est eiusdem rationis, ac mutilatio cadaveris. Ex alia parte membrum siccum reddens irregularitatem non contrahit. Sed verius cenleo necessario membrum abscindendum esse neque sufficere, si omnino debilitetur, mortuum ve reddatur. Vt colligitur ex cap. si cum virgeri 1. q. 1. ibi: Si cuius hominis manus esset arida, verum quidem esset membrum illius quamuis sine sanguine, & inefficax, & mortuum. Et ita tradit Panormit. cap. 1. num. 9. Quis clericus, vel vouentes. & cap. accusatus de accusationib. Nauarr. c. 27. n. 217. Couarruu. Clement. si furiosus 3. p. initio. n. vlt. Mol. tract. 3. disp. 68. Bonac. r. 1. disp. 7. de irregular. q. 4. p. n. 8. num. 11. Gaspar Hurtado difficult. 5. num. 18. Henric. & Auila locis citatis. & Bonac. num. 7. asserunt mutilantem membrum aridum fieri irregularem, quia proprie est hominis mutilator, & deformator. Quod intelligendum est, quando iniuste mutilatur, & non ex officio chirurgiae, medicinae, & iuxta illius artis regulas.

est consilium operari, dum contrarium non probatur, quippe est causa de se efficax, & motiva voluntatis. Vt notatur Couarrua. *dicta 2. p. §. 2. num. 2. vers. in eo vero casu.* Auila & Sanch. *loc. alleg. Quamuis contra sentiat Henric. lib. 1. c. 14. n. 3. & c. 16. num. 3. in Glossa lit. D.*

Ad euitandam hanc irregularitatem post datum consilium teneris illud reuocare opposita persuasione facta. Quod si voluntatem consulti a malo dimouere non possis, obligaris monere innocentem de damno sibi parato, alias non vitabis irregularitatem homicidio subsecuto, quantumcumque peniteas; quia consilium tendit ad persuadendum consultum sibi, suoque honori conuenire occisionem, à qua prava opinione semel concepta non ita facile dimoueri potest, ac proinde necessarium est sive in genere, sive in particulari occidendam monere, vt sibi caueat. Sicut docuit S. Antonin. 3. p. tit. 28. cap. 2. §. 2. Henric. lib. 1. c. 14. de irregular. cap. 16. n. 5. Rodrig. cap. 178. conclus. 12. Suar. disp. 4. §. 3. num. 12. Bonac. d. p. m. 8. n. 20. & seqq. Quod si consilium dicat non ex tuo consilio, sed ob alias causas velle homicidium perpetrare, non teneris monere occidendam, vt irregularitatem euites; quia eo casu non ex tuo consilio, sed ex occidendi malicia homicidium contingit. Vt aduertit Rodrig. & Auila supra. Imo Henric. num. 5. asserit non fore irregularem Clericum qui nequit coniugatam dimouere à consilio dato abortus; quia iam monet infantem in matre sua. Sed hoc dictum merito reprobatur Auila, quia monitio illius infantis nullus est momenti, vt potest qui se liberare non potest. Secus est in aliis qui se possunt ab imminente periculo liberare; ac proinde si occidendam moneas, & consilium à malo proposito ex tuo consilio concepto coneris dimouere, sufficienter censendus es consilium retractasse, & mortem præcauisse.

Quæstio est, An irregularitatem incurras consulens, vel mandans Petro vt Ioannem occidat, si inde Petrus occisus est? Et quidem te non incurere irregularitatem ex homicidio voluntario certum est postquam quod non habueris expressam voluntatem, vt Petrus in ea occasione constitutus occideretur. Vt aduertit Suar. disp. 4. §. 3. n. 17. Coninch. disp. 18. dub. 8. n. 66. Sed an incurras irregularitatem ex homicidio casuali? non est ita constans apud Doctores. Et quæstio procedit casu quo probabiliter suspicaris Petrum graui periculo sui occisionis exponi. Negat Vasq. 1. 2. disp. 100. num. 45. Henric. lib. 1. c. 16. Galpar. Hurtado disp. 2. de irregular. diffinit. 6. num. 22. quod tuum consilium, seu mandatum non dirigitur ad occisionem Petri, sed ad occisionem Pauli, neque tu consulis, aut mandas Petro, vt se ipsum occidat, aut ab alio occidatur. Ergo irregularitas statuta à iure aduersus consulentem & mandantem homicidium te ligare non potest. Sed contrarium merito docuit communis sententia, teste Nauarro cap. 27. num. 233. Suar. disp. 4. §. 3. num. 18. Coninch. disp. 18. dub. 8. num. 47. Auila 7. p. disp. 6. sect. 2. dub. 5. conclus. 4. & aliis. Quia negari non potest te causam voluntariam fuisse tuo consilio, vt Petrus in eo periculo constitueretur, & occideretur à Ioanne, ergo irregularis es non quatenus formaliter consulis, aut mandas homicidium, sed quatenus homicidij causa fuisi tuo mandato, & consilio.

Tertio censentis in homicidium, quando eo consensu homicidio cooperaris vel percutiendo occisum, vel impediendo ne se defendat, vel è contra defendendo occisum, illique animam præbendo saltem tua præsentia irregularis es, vt colligitur ex cap. sicut dignum §. illi de Homicidio: ibi. *Constat ab homicidij reatu immunes non esse, qui occisores operam contra alios præstare venerunt.* Et in §. clericos ibi: *Clericos quos constat armatos interfuisse tanto facinori perpetuo non solum ab altaris ministerio deponendos esse censens etc.* Vt autem hac cooperatione irregularitatem contrahas ex homicidio voluntario, debes expresse mortem occisi intendere, vel aliquam actionem præstare ex qua physice seu directè mors sequatur, alias solum eris irregularis ex homicidio casuali. Vt bene aduertit Suar. disp. 4. §. 3. num. 31. & disp. 45. sect. 3. num. 1. Quod à fortiori verum est, si necias principalem homicidij causam ex intentione occidendi procedere, sed potius suspicatus es ex intentione adulterandi, furandi, vel vindicandi iniuriam citra mortem processisse. Dixi si tua præsentia animam occisori auxisti, quod semper præsumendum est, nam si daremus tua præsentia occisorem robur non accepisse; eo quod occiso viribus, & armis superior erat, immunitas ab irregularitate videtur, quia non es homicidij causa. Vt docuerunt Henric. lib. 1. c. 14. n. 2. lit. E. Auila 7. p. disp. 6. sect. 3. dub. 3. conclus. 1. Quod idem dicendum existimant Auila, & Henric. cap. 16. & Nauar. conf. 32. de Homicidio, si associaueris patrem, filium, consanguineum, aut amicum coniunctissimum ea tantum intentione, ne periclitaretur, quia ea associatio sub eo fine non videtur illicita.

Quod aliqui Doctores, Nauar. cap. 27. num. 233. Molina tract. 3. disp. 33. memb. 3. asserunt te irregularem esse, si ratum habes homicidium in tui gratiam factum; quod ea rati habitio mandato æquiualeat. Sed rectius docuit oppositum Couarrua. *Clementi si sit isum. 2. p. §. 1. num. 4. Sayrus lib. 7. cap. 49.*

num. 17. Henric. cap. 16. num. 2. Suar. disp. 4. §. 3. num. 12. Auila 7. p. disp. 6. sect. 2. dub. 6. Coninch. disp. 18. dub. 8. in fine. Bonac. disp. 7. q. 4. punct. 8. num. 42. eo quod in iure ob rati habitioem irregularitas imposita non sit. Neque obstat rati habitioem mandato æquiualeat, nam vt rectè docuerunt Henric. Suar. Coninch. Bonac. & Auila, æquiualeat persequendo quoad culpam, siquidem potes, ita grauitè peccare complacendo in homicidio factum, ac si illud præcepisses, non tamen æquiualeat quoad pœnas iuris, nisi ubi expressum est. Sicut in cap. cum quis de sentent. excommunic. in 6. cauetur excommunicationem canonis incurtere, qui ratam habuerit clerici precussorem suo nomine factam. Vel dic rati habitioem mandato comparari in iis quæ à voluntate mandantis, seu ratam habentis pendunt. Vt sunt contractus, gratiæ, beneficia, & similia. Secus in pœnis ab alio infligendis.

§. III.

De dispensatione huius irregularitatis.

- 1 In irregularitate proveniente ex homicidio voluntario (solum Pontifex dispensat).
- 2 Idem asserunt plures in irregularitate proveniente ex mutilatione.
- 3 Verius est hanc potestatem Episcopo concessam esse in Concilio Tridentino.
- 4 Prælati ordinum Mendicantium qualiter concessa sit hæc facultas comparatione suorum subditorum?

Quod attinet ad dispensationem huius irregularitatis proveniente ex homicidio, vel mutilatione voluntaria, dicendum est summum Pontificem in ea dispensare posse; quia est ab ipso iure humano inducta, tamen raro, & non nisi ex graui causa dispensationem concedat. Episcopus vero in homicidij voluntarij etiam oculi irregularitatem nequaquam dispensat, vt aperte colligitur ex Conc. Trid. sess. 24. c. 6. de reform. ibi: *Licet Episcopi in omnibus irregularitatibus ex delicto occulto proueniens, dispensare, excepta ea qua oriuntur ex homicidio voluntario.*

Eandem potestatem negant Episcopo pro irregularitate proveniente ex mutilatione voluntaria Medina, in sum. lib. 7. cap. 11. §. 12. Henric. lib. 1. c. 9. num. 3. Sanch. lib. 1. sum. cap. 10. num. 45. ducti ex eo quod hæc irregularitas non est tantum ex delicto, sed ex significatione, & Conc. Trid. solum concedit Episcopo potestatem dispensandi in irregularitatibus ex delicto occulto proueniens, non autem in irregularitatibus ob significationem impositis. Neque obest inquit Sanch. ex cap. irregularitatem ex homicidio voluntario, quia non exiit per eo quod sub generali regula dispensandi in omnibus irregularitatibus continetur spectato vero, & proprio sensu verborum: sed quia sub regula continetur spectato communi, & litterario sensu, quod satis est, ne exceptio superflua esse censetur.

Sed communior sententia docet hanc potestatem dispensandi in irregularitate proveniente ex mutilatione occulta inuisa competere Episcopis, quæ fuit sententia Suar. disp. 4. §. 3. & sect. 2. num. 4. referretur à sacra Congregatione decem Toler. lib. 1. cap. 48. num. 6. Eman. Saa. verbo irregularitas num. 9. Rodrig. tom. 1. q. regular. quest. 24. art. 10. Molin. tract. 3. disp. 70. num. 19. & disp. 79. num. 8. Auila 7. p. disp. 6. sect. 5. dub. 4. Bonacina disp. 7. q. 4. punct. circa finem. Paul. Layman. lib. 3. sum. sect. 5. tract. 3. part. 3. cap. 12. num. 2. Etenim Concilium concedit Episcopis potestatem dispensandi in omnibus irregularitatibus occultis excepta homicidij voluntarij irregularitas ex mutilatione proueniens non est irregularitas ex homicidio, sed ab eo distincta, vt de se constat, & optime probat Sanch. dicto cap. 10. num. 49. Ergo hæc irregularitas sub ea potestate comprehenditur. Tum quia hæc facultas late est interpretanda, vt potest beneficium Principis, & in iure communi insertum, & non personis, sed dignitati Episcopali concessa. Tum quia verè irregularitas ex mutilatione procedit ex delicto, tamen in significationem inducta sit. Neque est verum irregularitatem homicidij non contineri sub illa generali regula dispensandi in omnibus irregularitatibus occultis, alias vt quid consilium potius irregularitatem homicidij voluntarij, quam casualis, vel mutilationis excepti, si nulla illarum spectato proprio, & vero sensu verborum sub facultate dispensandi in omnibus irregularitatibus continetur.

Prælati vero ordinum Mendicantium comparatione suorum subditorum concessa est facultas dispensandi in omnibus irregularitatibus in foro conscientiarum, modo procedat ex delicto quod notorium non sit, vt constat ex compendio primilogior. Societ. Iesu. verbo dispensatio §. 5. & 6. quæ potestas reseruetur in Societate Præposito Generali, & quibus ipse commiserit.